

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства оборони України
№

СЕД АСКОД - Міністерство оборони України
№ документа: Н(нрд.)-1108-220/7
Дата реєстрації: 20.06.2025 16:14
Сертифікат: 3F1FC22062171FDF04000000D02C00001D310200
Дійсний з: 09.10.2024 00:00:00
Дійсний до: 08.10.2026 23:59:59
Підписувач: Кас'яненко Максим Вікторович
Мітка часу: 30.09.2025 14:51:35

СТАНДАРТ

спеціалізованої освіти військового спрямування

1. Цей Стандарт визначає зміст спеціалізованої освіти військового спрямування, що здобувається на рівнях базової та профільної середньої освіти, загальний обсяг навчального навантаження ліцеїстів військових (військово-морських, військово-спортивних) ліцеїв, ліцеїв із посиленою військово-фізичною підготовкою (далі – ліцеї), додаткові до визначених державними стандартами відповідних рівнів загальної середньої освіти вимоги до їх компетентностей та результатів навчання.

2. Спеціалізована освіта військового спрямування це комплекс освітніх, практичних компонентів з підготовки ліцеїстів для вступу і навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти, який опановується під час національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання, початкової загальновійськової, фізичної підготовки, лікувально-оздоровчої роботи.

3. Цей Стандарт є основою для розроблення типової освітньої програми військового спрямування, а також інших освітніх програм згідно з вимогами, передбаченими статтею 21 Закону України “Про освіту”.

ДОКУМЕНТ СЕДО
Сертифікат 3F1FC22062171FDF04000000EDC0000421D0300
Підписувач Шмигаль Денис Анатолійович
Дійсний з 18.07.2025 0:00:00 по 17.07.2027 23:59:59

Міністерство оборони України

665/нм від 06.10.2025 09:00

4. Метою спеціалізованої освіти військового спрямування (далі – освіта військового спрямування) є формування первинних загальновійськових знань і спеціальних компетентностей військового спрямування щодо оборонної свідомості, потреби виконання конституційного обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України, забезпечення поглибленої допрофесійної підготовки військового спрямування, необхідної для подальшого їх вступу і навчання у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, закладів фахової передвищої військової освіти.

5. Здобуття освіти військового спрямування має забезпечити формування у ліцеїстів знань, умінь і навичок щодо оборони України та дій в надзвичайних ситуаціях, розвиток громадянських та соціальних компетентностей ліцеїстів відповідно до їх інтересів і профілю навчання, формування у них цінностей та особистих якостей, що забезпечують розвиток військової культури, академічну доброчесність і готовність до подальшого проходження служби у секторі безпеки і оборони України.

6. Спеціальні компетентності військового спрямування і результати військово-орієнтованого навчання забезпечують здатність ліцеїстів виконувати спеціалізовані завдання за визначеними алгоритмами, що відповідають за складністю четвертому рівню Національної рамки кваліфікацій для профільної середньої освіти і другому рівню Національної рамки кваліфікацій для базової середньої освіти.

7. В основу обов'язкових результатів навчання ліцеїстів покладено ключові компетентності та уміння, визначені статтею 12 Закону України “Про освіту” і державними стандартами базової та профільної середньої освіти, цим Стандартом.

Наскрізними змістовими лініями у профільній середній освіті військового спрямування є:

громадянська відповідальність і патріотизм: виховання поваги до Конституції та законів України; усвідомлення своєї ролі в захисті незалежності та територіальної цілісності держави;

національна ідентичність і культурна спадщина: поглиблення знань про українську історію, символіку, традиції; формування гордості за українських героїв, військові звитяги та перемоги;

здоров'я і безпека: розвиток фізичної культури, знань із домедичної допомоги, цивільного захисту, профілактика шкідливих звичок та формування стресостійкості;

екологічна грамотність і сталий розвиток: усвідомлення важливості захисту довкілля; виховання відповідального ставлення до природних ресурсів;

підприємливість та фінансова грамотність: формування навичок самостійного прийняття рішень, планування та відповідальності; розуміння економічної стабільності як складника національної безпеки;

інформаційна грамотність та критичне мислення: протидія дезінформації та інформаційним атакам; уміння аналізувати факти, працювати з вірогідними джерелами.

Навчальний зміст зазначених ліній інтегрується у зміст усіх предметів і формує цілісну освітню траєкторію, що готує свідомого громадянина й професійного захисника.

8. Навчальні предмети (інтегровані курси), які відповідають військовому спрямуванню, вивчаються ліцеїстами відповідно до вимог цього Стандарту.

Інші навчальні предмети (інтегровані курси) вивчаються ними на академічному рівні.

Зміст навчальних предметів (інтегрованих курсів) визначається навчальними програмами, складеними на основі освітніх програм, розроблених та затверджених у встановленому законодавством порядку.

Результатами вивчення ліцеїстами навчальних предметів (інтегрованих курсів) є вміння:

застосовувати спеціалізовані фактологічні та теоретичні знання відповідно до військового спрямування навчання з урахуванням сучасних досягнень воєнної науки;

узагальнювати, критично мислити й аналізувати явища та проблеми, які вивчаються, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів;

демонструвати усну та письмову комунікацію як державною, так і іноземними мовами;

демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, уміння працювати в команді, ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.

9. Освіта військового спрямування передбачає набуття ліцеїстами компетентностей та результатів навчання визначених Державним стандартом профільної середньої освіти, Державним стандартом базової середньої освіти та цим Стандартом.

Вимоги до компетентностей та результати навчання ліцеїстів наведені у додатку 1 цього Стандарту.

10. Освіта військового спрямування на рівні профільної середньої освіти забезпечується шляхом вивчення профільного предмета “Захист України”, спеціальних курсів/профілюючих предметів військового спрямування, факультативів та курсів військового спрямування за вибором.

11. Допрофільна підготовка ліцеїстів на рівні базової середньої освіти (8 – 9 класи) забезпечується шляхом поглибленого вивчення навчальних предметів “Здоров’я, безпека та добробут”, “Фізична культура”, доповнення освітньої програми за вибором факультативами та курсами військового спрямування.

12. Організація освітнього процесу в ліцях ґрунтується на особистісно орієнтованому, компетентнісному, діяльнісному підходах і здійснюється шляхом застосування технологій, форм і методів, орієнтованих на здобуття ліцеїстами освіти відповідно до вимог цього Стандарту.

13. Загальний обсяг навчального навантаження ліцеїстів визначається базовими навчальними планами державних стандартів відповідних рівнів загальної середньої освіти з урахуванням вимог Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394 та Обсягом навчального навантаження ліцеїстів за освітніми компонентами військового спрямування, який визначено цим Стандартом (додаток 2).

14. Під час розроблення освітньої програми ліцей може:

самостійно визначати у межах освітніх галузей, передбачених відповідними державними Стандартами базової і профільної середньої освіти, перелік навчальних предметів (інтегрованих курсів), які спрямовані на здобуття ліцеїстами знань, умінь і навичок військового спрямування;

змінювати розподіл годин між освітніми галузями базового навчального плану, затвердженого відповідними державними стандартами базової і профільної середньої освіти (у межах 25% від загального обсягу навчального навантаження для базової середньої освіти військового спрямування та 50% для профільної середньої освіти військового спрямування), на користь вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) військового спрямування, при цьому кількість навчальних годин, що відводиться для вивчення кожної освітньої галузі, не може бути зменшена більше ніж на 25% від обсягу навчальних годин, відведених у базовому навчальному плані відповідного державного стандарту загальної середньої освіти на її вивчення.

15. З урахуванням в ліцеї шестиденного навчального тижня (або повного навчального дня) загальна кількість годин (навчальних занять) на тиждень встановлюється відповідно до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року № 2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року за № 1111/35394.

16. Додаткові години навчального плану можуть бути розподілені на вивчення профільних навчальних предметів (інтегрованих курсів), спеціальних курсів, факультативів та курсів за вибором військового спрямування.

17. Оцінювання відповідності результатів навчання ліцеїстів вимогам цього Стандарту здійснюється шляхом атестації в порядку, визначеному законодавством України.

Виконуючий обов'язки директора
Департаменту військової освіти і науки
Міністерства оборони України
полковник

Максим КАС'ЯНЕНКО

Додаток 1
до Стандарту спеціалізованої освіти
військового спрямування
(пункт 9)

Вимоги до компетентностей та результати навчання ліцеїстів

Загальні вимоги до компетентностей	Обов'язкові результати навчання відповідно до визначених компетентностей	
	1-й – 2-й рік навчання (8 – 9) класи	3-й- 4-й (5-й) рік навчання (10 – 11(12) класи)
1	2	3
Компетентність 1. Здатність ліцеїстів застосовувати набуті професійні компетентності		
Знання основ нормативно-правового забезпечення оборони України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини	Знає основні нормативно-правові акти з напрямку забезпечення оборони України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини, вміє на практиці застосовувати набуті знання	Знає основні нормативно-правові акти з напрямку забезпечення оборони України, цивільного захисту населення та особистої безпеки людини, аналізує, узагальнює, оцінює їх значення і вплив на хід історії та політичну ситуацію, вміє застосовувати на практиці набуті знання
Засвоєння основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги	Має знання основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, володіє відповідним рівнем військово-прикладної фізичної підготовки, співпрацює з іншими особами для здобуття підтримки, досягнення результату діяльності, спрямованої на збереження безпеки, здоров'я і добробуту	Має знання основ захисту України, цивільного захисту населення, домедичної допомоги, володіє відповідним рівнем військово-прикладної фізичної підготовки, демонструє свідоме використання знань для досягнення визначеного результату, визначає шлях для реалізації цілей
Компетентність 2. Здатність ліцеїстів визначати і оцінювати власні потреби та ресурси для розвитку компетентностей		
Визначення та оцінювання власних потреб та ресурсів для розвитку компетентностей	Усвідомлює власні освітні потреби та цінність нових знань і умінь, розуміє важливість навчання впродовж життя, розраховує і використовує ресурси для розвитку компетентностей	Усвідомлює власні освітні потреби та цінності нових знань і умінь, розуміє важливість навчання впродовж життя, розраховує і раціонально використовує ресурси для розвитку компетентностей

Продовження додатка 1

1	2	3
Планування майбутнього	Формулює цілі та завдання для власного розвитку, розробляє плани для їх досягнення, моделює власну освітню траєкторію, прогнозує і мінімізує ризики, приймає рішення та оцінює їх ефективність, проєктує власну професійну діяльність відповідно до своїх здібностей, переваг і недоліків	Визначає цілі навчальної діяльності, способи і засоби їх досягнення, планує та організовує навчально-пізнавальну діяльність, моделює власну освітню траєкторію, працює над самовдосконаленням, адаптується до змінних умов діяльності, здійснює рефлексію власної діяльності
Спроможність навчатися і працювати в колективі та самотійно	Співпрацює з іншими, розуміє і враховує погляди та емоційний стан інших учасників групи; виявляє ініціативність, надає підтримку іншим, за потреби сприяє запобіганню чи вирішенню конфліктів, аналізує під керівництвом педагога доцільність визначених етапів і складеного плану діяльності	Виявляє конструктивну активність і відповідальність за прийняття виважених рішень під час власної і групової діяльності, надає підтримку іншим, за потреби сприяє запобіганню чи вирішенню конфліктів, аналізує самотійно доцільність визначених етапів і складеного плану діяльності
Компетентність 3. Здатність ліцеїстів критично і системно мислити		
Уміння аналізувати та оцінювати доказовість і вагомість аргументів у судженнях	Аналізує, контролює, коригує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях, виявляє готовність визнати помилковість своїх переконань, якщо вони суперечать підтвердженням науковим експериментальним даним, використовує наукові відомості для досягнення мети проєктно-технологічної діяльності	Аналізує, контролює, коригує та оцінює доказовість і вагомість аргументів у судженнях, виявляє готовність визнати помилковість своїх переконань, якщо вони суперечать підтвердженням науковим експериментальним даним, критично оцінює наслідки використання сучасних технологій
Уміння розпізнавати спроби маніпулювання даними	Виокремлює очевидну та приховану інформацію, розрізняє об'єктивні факти і суб'єктивні судження, розпізнає деякі прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх	Визначає якість і достовірність інформації на основі власного досвіду, критично сприймаючи думки інших осіб розрізняє елементи маніпуляції та пропаганди і уникає їх

Продовження додатка 1

1	2	3
Компетентність 4. Здатність ліцеїстів приймати рішення		
Здатність обирати способи розв'язання проблем на основі розуміння причин та обставин, які призводять до їх виникнення	Виявляє налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків, аналізує за допомогою педагога або іншої особи ситуацію та робить висновки про причини її виникнення, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації	Аналізує самостійно ситуацію та робить висновки про причини її виникнення, пропонує альтернативні способи розв'язання проблемної ситуації, розробляє і використовує індивідуальні стратегії, які передбачають вибір способів розв'язання проблем та оцінювання результатів. Вміє планувати різні варіанти освітньо-професійного шляху на основі балансу власних ресурсів і цінностей, інформації щодо ринку праці, зокрема в системі Сил оборони України та на підприємствах оборонної галузі
Уміння досягати поставлених цілей з прогнозуванням та урахуванням можливих ризиків та наслідків	Усвідомлює потребу врахування ризиків, аналізує з допомогою вчителя чи інших осіб діяльність групи щодо виконання завдання / розв'язання навчальної / життєвої проблеми, виявляє здатність приймати колективні рішення, оцінювати їх результативність і вплив на громаду, виконує різні ролі в групі	Самостійно аналізує діяльність групи щодо виконання завдання / розв'язання навчальної / життєвої проблеми, несе відповідальність за кінцевий результат власної і групової діяльності, виявляє здатність приймати колективні рішення, оцінювати їх результативність і вплив на громаду, виконує різні ролі в групі
Компетентність 5. Здатність ліцеїстів продукувати нові ідеї		
Застосування креативного мислення	Генерує ідеї для розв'язання навчальної / життєвої проблеми у військовій сфері, оцінює можливості їх реалізації, прагне вдосконалювати результати людської діяльності	Виявляє ініціативність, відкритість до нових ідей, впевненість і рішучість під час реалізації власних ідей; визнає своїх таланти, здібності, уміння та демонструє їх у праці і творчості, прагне вдосконалювати результати людської діяльності

Продовження додатка 1

1	2	3
Уміння добросовісно використовувати чужі ідеї та їх доопрацьовувати	Усвідомлює неприпустимість недобросовісності, виявляє готовність відмовитися від нечесних практик під час доопрацювання чужих ідей	Моделює свою поведінку як активного і відповідального члена громадянського суспільства, який розуміє неприпустимість недобросовісності, виявляє готовність відмовитися від нечесних практик під час доопрацювання чужих ідей
Застосування власних знань для створення нових об'єктів, ідей	Трансформує здобуті знання про матеріали, технології та обладнання у вдосконалення процесу, новий чи покращений продукт (послугу) з новими якостями, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до реалізації соціальних послуг, адаптувати їх до нагальних потреб суспільства	Трансформує здобуті знання про матеріали, технології та обладнання у вдосконалення процесу, новий чи покращений продукт (послугу), розвиває нові ідеї та можливості для створення технологій (систем) воєнної справи, досліджує та експериментує з інноваційними підходами
Компетентність 6. Здатність та морально-психологічна готовність до захисту України		
Морально-психологічна готовність до захисту України	Розуміє важливість відстоювання суспільно-державних (національних) цінностей України та необхідність захистити ці цінності у випадку посягання на них з боку країни-агресора	Виявляє морально-психологічну готовність виконувати покладені на нього завдання зі захисту України та суспільно-державних (національних) цінностей, переборювати труднощі та небезпеку у надзвичайних ситуаціях, витримувати психологічне навантаження
Здатність регулювати власні емоції	Виявляє здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, готовність до пошуку компромісів	Здійснює емоційну саморегуляцію, керує власними емоціями в типових ситуаціях спілкування, характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану, виявляє здатність розпізнавати власні емоції та емоційний стан інших, сприймати емоції без осуду, адекватно реагувати на конфліктні ситуації,

Продовження додатка 1

1	2	3
		готовність до пошуку компромісів
Компетентність 7. Здатність ліцеїстів ефективно здійснювати комунікацію в усній та письмовій формі		
Створення власних висловлювань (в усній та письмовій формах) на військову тематику.	Розуміє військову термінологію, самостійно створює власні висловлювання на військову тематику.	Розуміє військову термінологію, самостійно створює власні висловлювання на військову тематику, використовує потрібну інформацію для самостійно визначених цілей.
Презентація результатів власної діяльності	Презентує результати власної діяльності, дотримується логіки і структури виступу, наводить переконливі аргументи, відповідає на запитання аудиторії, керує власними емоціями	Презентує результати власної діяльності, чітко дотримується логіки і структури виступу, наводить переконливі аргументи, відповідає на запитання аудиторії, добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, керує власними емоціями
Участь у дискусіях	Аналізує факти і судження, визначає вплив окремих деталей на слухача, обґрунтовує власну позицію, конструктивно спілкується	Аналізує факти і судження, розуміє підтекст отриманої інформації, обґрунтовує власну позицію, вміє побудувати ефективну комунікацію
Спілкування іноземними мовами	Читає, слухає та розуміє тексти іноземною мовою, створює власні повідомлення	Розуміє усні та письмові повідомлення іноземною мовою, бере участь у спілкуванні, створює власні висловлювання
Мотивація до виконання конституційного обов'язку щодо захисту незалежності та територіальної цілісності України	Знає основні суспільно-державні (національні) цінності України	Вміє діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності

Додаток 2
до Стандарту спеціалізованої освіти
військового спрямування
(пункт 13)

Обсяг навчального навантаження ліцеїстів за освітніми компонентами військового спрямування

№ з/п	Навчально-виховні практичні компоненти військової підготовки	Навчальні класи (взводи)					Всього годин	Примітки
		базова середня освіта		профільна середня освіта				
		1-й рік навчання (8 клас)	2-й рік навчання (9 клас)	3-й рік навчання (10 клас)	4-й рік навчання (11 клас)	5-й рік навчання (12 клас)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Навчальні предмети: “Захист України” “Здоров'я, безпека та добробут” “Фізична культура”	— 3 5	— 3 5	5 — 5	5 — 5	5 — 5	15 6 25	
2	Курси за вибором: “Мінна безпека” “Інженерна підготовка” “Прикладна фізична культура” “Проектування, пілотування БПЛА” “Військова топографія” “Тактична медицина ” “Бойове забезпечення військ” “Правознавство” “Історія українського війська” та ін.	2	3	3	3	3	14	

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
3	Навчання ліцеїстів щодо практичного виконання Статутів Збройних України	112	112	112	112	112	560	Щоденно з 7. ⁰⁰ до 23. ⁰⁰
4	Гуртки військово- прикладного спорту “Вогнева підготовка” “Рукопашний бій” “Подолання смуг перешкод” “Орієнтування та пересування по відкритій місцевості” “Бокс” “Плавання” “Важка атлетика” “Пожежно – прикладний спорт” “Легка атлетика” та ін.	5	5	5	5	5	25	
5	Ранкова фізична зарядка, спортивно- масова робота	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	32,5	Щоденна ранкова зарядка по 30 хвилин, спортивно- масова робота щотижнево по 4 години

1	2	3	4	5	6	7	8	9
6	Спартакіада ліцею з військово-прикладних видів спорту	—	34	34	34	34	136	
7	Навчання, тренування реагуванню на надзвичайні ситуації	1	1	1	1	1	5	
8	Тематичні оздоровчі табори відпочинку (військова тематика)	—	112	112	112	112	448	
9	Національно-патріотичне, військово-патріотичне виховання	3	3	3	3	3	15	
10	Комплексні попутні тренування	1	1	1	1	1	5	
11	Атестація ліцеїстів з предмета “Захист України”, проміжне/тематичне оцінювання	—	—	—	—	8	8	Для ліцеїстів випускних класів
12	Цільове індивідуально-групове навчання із загальноосвітніх предметів для вирівнювання знань, умінь, підготовка до вступу у вищі навчальні заклади сектору національної безпеки і оборони України	10	10	10	10	10	50	
	Всього годин	148,5	295,5	297,5	297,5	305,5	1344,5	